

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 2. decembra 1933.

Štev. 138.

Protestiramo!

Roke proč od Trgov. bolniškega in podpornega društva

Casopisi poročajo, da sta zasebno-društveni blagajni »Mercur« v Zagrebu in »Trgovačka omladina« v Beogradu sklenili, da naj se obe omenjeni organizaciji ter ljubljansko Trgovsko bolniško in podporno društvo združijo v en zavod, centrala tega zavoda pa prenese v Beograd. Z ozirom na izkušnje, ki jih žal imamo, je treba časopisnim vestem verjeti in zato je treba takoj začeti z energično akcijo, da se ta namera v kali zatre.

To tem bolj, ker imamo že dovolj mnogo prebriskih izkušenj od centralizacije okrožnih uradov. Mesto da bi ta centralizacija poslovanje poenostavila, ga je nad vse komplicirala in tako zelo pobirokratizirala, da so upravni stroški nad vse narasli, pravice zavarovancev pa se zmanjšale. Posledica tega je, da so nezadovoljni tako delodajalci, ko delojemalci in da je vedno bolj glasna zahteva, da se v socialnem zavarovanju izvede decentralizacija. Ta zahteva je bila na številnih shodih in zborovanjih sprejeta že od vseh gospodarskih stanov in pridružili so se ji tudi že delodajalci. Je to torej soglasna zahteva vseh, ki se jih tiče socialno zavarovanje! Zato je treba to zahtevo tudi izvesti, ker je pač edino pravilno, da odločajo o socialnem zavarovanju oni, ki to zavarovanje vzdržujejo, ne pa oni, ki od tega zavarovanja žive.

Združitev vseh treh zasebnih društvenih blagajn pa tudi ne more prinesiti nobene rešitve. Stara stvar je, da zdrave organizacije ne potrebujejo nobene fuzije, ker se same vzdržujejo in ker imajo vse pogoje za obstoj. Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani ni le dokazalo svoje obstojne upravičenosti, temveč tudi dokazalo, da posluje tako dobro, kakor niti en okrožni urad v državi in niti eno drugo zasebno zavarovalno društvo. Nima nobene deficita, ne potrebuje od nikogar nobene subvencije, nima višjih dajatev ko druga društva, a nudi svojih članom največ. Dejanska so bile tudi edine »napake«, ki so jih mogle odkriti razne komisije pri »Trg. bolniškem in podpornem društvu«, da daje svojim zavarovancem predraga zdravila, da jim preveč nudi. Da pa to ni napaka, temveč le zasluga, pa je jasno za vsakogar, ki le količkaj čuti z zavarovancem.

In tako vzorno delujoče društvo naj se sedaj odpravi. Je menda res samo pri nas mogoče, da je v nevarnosti obstoj društva, če dela predobro. Kajti hitro postane to predobro delo nemarnim ljudem v spodtiko in ti ljudje ne mirujejo, dokler ne uničijo onega, ki je vsled svojega dobrega dela očitek njihovega slabemu delu. Mesto da bi bili vsi veseli, da imamo vsaj eno društvo, ki dobro deluje, mesto da bi vsi delali na to, da bi delovalo še boljše in da bi tudi vsa druga tako dobro delovala, hočemo ubiti dobro, da bi mogla živeti slabše delujoča!

Proti nameravani združitvi pa moramo protestirati tudi iz razlogov štednje, kajti ta združitev bi samo povečala stroške, ne da bi prinesla kaj pozitivnega. Ne pomeni zato nič drugega, ko zapravljjanje. Centralizacija bo povečala upravni aparat, ker bo uvedla novo nadzorovanje, ki pa se bo večinoma pokazalo le v novih potnih stroških in podobnem. In da dosežajo ti potni stroški velikanske vsote, vemo le predobro. Še bolj pa vemo, da so ti potni stroški skoraj vedno čisto odveč.

Protestirati pa moramo proti nameravani združitvi tudi zato, ker še ni podan noben dokaz, da so ostale organizacije to združitev tudi zaslužile. Skoraj vse leto se že čita v listih o nesoglasjih, ki vladajo v »Mercurju«. Naj najprej spravi »Mercur« sebe v red in naj poskrbi, da bodo o njem pisali listi tako, kakor pišejo ljubljanski o Trg. bolniškem in podpornem društvu,

potem šele sme govoriti in predlagati združitev. Prej pa ne!

Trg. bolniško in podporno društvo v Ljubljani je stara organizacija, ki bo skoraj praznovala svojo stoletnico, ki je torej obstojala že v časih, ko se propagatorjem združenja še sanjalo ni, da sploh obstoji socialno zavarovanje. Že samo to dejstvo pravi dovolj jasno, da tako stare organizacije ne gre kar tako meni nič tebi nič uničevati, temveč da jo je treba vprašati, če ona sploh hoče združitev. Volja te organizacije je odločilna, če pride do združitve ali ne, ker nima nihče pravice, da bi komandiral društvu, ki se je vedno vzdrževalo le samo.

Odmevi novih davčnih predlogov

Ljubljanski občinski svet

Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta se je tudi mnogo govorilo o novih davčnih predlogih. Debata je nastala vsled interpelacij podžupana Evgena Jarca in občinskega svetnika Freliha.

Prof. Jarc je v utemeljitvi svoje interpelacije med drugim povdarjal, da presegajo novi davčni predlogi moč ljubljanskega davkoplačevalca. Zlasti pa je nastopil proti temu, da bi se odmerjala pridobnina na podlagi stanovanjskih najemnin. — Od nekaterih novih davščin bi imela občutno škodo tudi mestna občina. Tako bi bil z obdačenjem vozniških listkov prizadet ljubljanski tramvaj. Državna taksa na račune bi odvzela mestni občini dohodek iz takse na te listke.

Proti odmeni pridobnine na podlagi stanovanjske najemnine je posebno obširno govoril tudi obč. svetnik Frelih.

Obč. svetnik Fran Seunig je v daljšem govoru navedel svoje pomisleke proti novim davščinam. Opozarjal je na to, da se je pridobnina v zadnjih letih stalno zviševala, čeprav je promet padal. Donos neposrednih davkov je bil letos v prvem polletju za 26% večji ko lani v istem času. Večina tega zvišanja pada na naslov pridobnine, ki se zato ne more več povišati. Nato je govoril o novih trošarinah.

Obč. svetnik Karol Soss je zlasti naglašal zahtevo, da bi morala vlada pred izdajo vsakega zakona ali uredbe, ki se tiče gospodarstva, zaslišati gospodarske stanovne.

V istem smislu so še govorili obč. svetniki Rebek, Ivan Tavčar in dr. Fettich.

»Narodno blagostanje« o novih predlogih

Znani naš gospodarski strokovnjak doktor Bajkič piše v »Narodnem blagostanju« o novih gospodarskih uredbah in predlogih vlade to-le:

»Kakor vidimo, se je šlo najbolj daleč pri zaščiti kmeta. Začasni moratorij je spremenjen v tro-, oziroma v pet-, oziroma v dvanajstletni moratorij. Obrestna mera je maksimirana na 10, odnosno (eventualno) na 12%. S tem so zadeti upniki kmetov. Iz statistike o kmečkih dolgovih je znano, da so glavni upniki kmetov zasebniki in denarni zavodi. Med zasebnimi upniki pa so na prvem mestu oni, ki so prodali kmetom blago. Nastalo bo vprašanje njih zaščite napram njihovim upnikom, ker je popolnoma razumljivo, da cela vrsta teh upnikov ne bo mogla zadostiti svojim obvezam. To se pravi, da je ta del moratorijskega vprašanja ostal nerešen.

Kar se tiče denarnih zavodov je njihov položaj mnogo težji. Vsi denarni zavodi, ki so močnejše angažirani pri kmetu, bodo prisiljeni, da zahtevajo moratorij, na katerega imajo po uredbi pravico. Toda oni, ki so pasivni ali ki nimajo javnega interesa, ga ne morejo dobiti in ti bodo morali likvidirati. To pomeni, da povod za likvidacijo nekega zavoda ne bo njegova pasivnost, temveč zakon o zaščiti kmeta.

Po našem mnenju je popolnoma izključeno, da bi vlagatelji pristali na to, da postanejo delničarji. Večje so pravice vla-

Ne vidimo nobenega količkaj resnega in utemeljenega razloga, ki bi govoril za združitev, zato moramo tem bolj biti proti tej združitvi. In ker ne vidimo nobenih resnih razlogov, postaja nam že sumljivo, zakaj se ta združitev sploh zahteva. Ne moremo se otresti zato vtisa, da se hoče z aktivami Trgovskega bolniškega in podpornega društva izravnati pasive na drugi strani. In ta vtis moramo imeti, dokler ne dobimo vsaj enega resnega razloga za združitev. Dokler pa tega ne dobimo, more biti naša zahteva samo ena in ta se glasi: Roke proč od naše najstarejše socialne ustanove! Roke proč od Trg. bolniškega in podpornega društva!

gateljev v banko, ko pa so pravice njenih delničarjev in zato ne bo nihče hotel zamenjati ugodnejši položaj z manj ugodnim. Zato je malo verjetno, da se bodo vlagatelji poslužili te pravice. Mnogo bolj je komplicirana določba o zamenjavi vlog s hipotekarnimi obveznicami. Zelo verjetno je, da bi vlagatelji pristali na to zamenjavo, toda komplikacija nastane, kadar je znesek hranilnih vlog večji, kakor pa je teh hipotekarnih obveznic na razpolago, ker nastane vprašanje, koliko se jih bo komu dodelilo. Pri tem pa ostane še nerešeno vprašanje, če se morejo osebni upniki, kakršni so vlagatelji, spremeniti v hipotekarne na breme vseh ostalih upnikov.

Fuzije denarnih zavodov nismo mi nikdar smatrali za sredstvo sanacije, kajti fuzija dveh dobrih zavodov daje en dober zavod, fuzija enega dobrega in enega slabega en slab zavod, a fuzija dveh slabih zavodov daje en slab zavod na kvadrat.

Valorizacija nepremičnega premoženja ne povečuje čistega premoženja družbe, temveč ga samo izraža. Mogoče je, da bo lepša bilanca povečala zaupanje v zavod. Bilansiranje državnih papirjev (pa zakaj ne tudi drugih?) po višjem tečaju, kakor je tečaj na dan sklepa, ne bo niti najmanj povečalo zaupanje v banko, še manj pa v njeno premoženje. Spreminjanje vlog v delnice bo ostalo brez praktičnega pomena, izdaja zadolžnic pa ne bo spremenila niti najmanj niti premoženjskega stanja niti likvidnosti banke. Fiskalne in delniško-pravne uredbe so pri sanaciji vedno dobrodošle, toda so čisto formalne narave. Premoženjsko nimajo nobenega pomena, zato tudi ne za zaupanje.

Ostaja torej kot osrednje sredstvo za saniranje moratorij do pet in več let z znižanjem režijskih stroškov. Moratorij je ohranjujoča odredba, to je, moratorij preprečuje nasilno dekompozicijo imovine nekega subjekta. On nadomestuje zaupanje. Sanacija pa obstoji v povrnitvi zaupanja. Moratorij sam na sebi ne more vrniti zaupanja. Znižanje stroškov more samo po sebi biti v zelo veliko korist, le če ne zgreši cilja. Kar pa je glavno pri tem sanacijskem sredstvu je to: kaj pride v uredbo, s katero se dovoli moratorij, kakšne obveze bo imel dotični zavod in kakšne pravice. Naj pa že bodo obveze kakršnekoli, edini pogoj za ozdravljenje je povrnitev zaupanja, oziroma dotok novih kapitalov. Brez tega, pa naj bodo zakoni kakršnikoli, se nahaja denarni zavod v stalni likvidaciji.

Vprašanje bančne krize je ostalo izven teh uredb. Uredba o bankah stopi v veljavo za posamezne zavode, kadar ti že ne morejo več odgovarjati svojim obvezam in se obračajo na ministra za trgovino za intervencijo. Niti ena uredba ne govori o tem, kako bi se moglo preprečiti uhajanje vlog iz onih bank, katerim še ni potrebna nobena zaščita. Kajti tudi pri teh zavodih je likvidacija v polnem teku vsled zmanjševanja vlog in zato tudi reduciranja terjatev do nacionalne proizvodnje.

Potemtakem bomo imeli po dveh mesecih, ker do tedaj morajo biti likvidirane vse zaščite po §§ 5. in 6., to stanje: na eni

strani likvidacija vseh denarnih zavodov, ki so pasivni in nimajo splošnega pomena, moratorijska zaščita za vse zavode, ki so aktivni ali pasivni in ki imajo splošen pomen in končno tretja skupina denarnih zavodov, ki vsaj navidezno normalno funkcionirajo.

OBRTNIKI V SUBOTICI ZAHTEVAJO ODPRAVO SUZORA

Obrtniško združenje v Subotici je imelo sejo, na kateri se je večinoma razpravljalo o vprašanju delavskega zavarovanja. Obrtniki so zahtevali, da se zniža pristojbina za zavarovanje od plače v višini 43% na 36%. Obrtniki pravijo nadalje, da je število nameščenecv pri okrožnem uradu v Subotici preveliko in da se naj zato izvede redukcija nameščenecv. Obrtniki so nadalje mnenja, da je Središnji urad za osiguranje radnika v Zagrebu čisto odveč in da naj se okrožni uradi direktno podrede ministertvu za socialno politiko. Z odpravo SUZORA bi se uprava pocenila in poenostavila. Subotički obrtniki, katerih je 1500, zahtevajo nadalje, da se izda nov zakon o zavarovanju delavcev, ki naj bo izraz našega duha in ki naj odgovarja našim težnjam, dočim da je sedanji samo izraz avstrijsko-madžarskega duha. Da podkrepe te svoje zahteve, nameravajo sklicati subotički obrtniki poseben shod.

Indeks cen Delavske zbornice v Zagrebu za mesec oktober

I. v veletrgovini (22 predmetov, 2 skupini, cene v l. 1913 = 100%); celotni indeks 1052 (v zlatu 92) napram 1057 (92) v septembru in 1111 v oktobru 1932 in 1561 v oktobru 1929.

II. Indeks cen na drobno (57 predmetov napram cenam v l. 1914 = 100%); totalni indeks za oktober 1933 1258 (v zlatu 114) napram 1266 v septembru in 1406 v oktobru 1932 ter 1784 v oktobru 1929.

III. Indeks življenjskih stroškov za odraslega neozojenega delavca ali delavsko rodbino 4 članov (l. 1914 = 100%); totalni indeks 1175 (v zlatu 107) za delavca in 1123 (v zlatu 102) za delavsko rodbino napram 1188, oz. 1.137 v septembru 1933, 1432, oz. 1367 v oktobru 1932 in 1857, oz. 1797 v oktobru 1929.

DOBAVA — PRODAJA

Direkcija držav. rudnika Kreka sprejema do 14. decembra ponudbe o dobavi 2000 vžigalnikov za karbidne svetiljke.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 17. decembra ponudbe o dobavi 50 m medeninastih in 200 kg bakrenih cevi ter 50 kg bronze; do 20. decembra o dobavi 1200 kg masti za parkete, 200 ščetk, 600 metel, 200 otiračev za noge, 100 lopatic za smeti, 60 kg gob za filtriranje vode; do 21. decembra o dobavi večje množine različnega motvoza, 240 kg lanenega firneža in 800 kg terpentinovnega olja; do 22. decembra o dobavi pločevine, železa, plinskih cevi, železnih vijakov in lesa; do 26. decembra pa o dobavi žice, kablov, žarnic in drugega električnega materijala.

Nabava 5800 kg papirja. Dravska direkcija pošte v Ljubljani razpisuje peto licitacijo za dobavo 5800 kg papirja. Licitacija bo dne 21. decembra t. l. ob 11. uri v pisarni rač. ekonomnega odseka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija v pisarni Dravske direkcije pošte v Ljubljani, soba št. 41. Pogoji se lahko v pogledajo in kupijo po Din 20.—.

Komanda pomor. arzenala Tivat sprejema do 22. decembra ponudbe o dobavi medenin. pločevine, žice in raznih kovin.

Dne 22. decembra t. l. bo pri Direkciji državnih rudar. podjetij v Sarajevu objavljena licitacija za dobavo 1000 kub. metrov hrastovega jamskega lesa.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Našim izvoznikom v vednost

(Dopis z Dunaja)

Neka statistika iz Slovenije pokazuje, da so izvozili jabolok okrog 130 vagonov samo v Avstrijo. To se je zgodilo, dokler so naši izvozniki še pravilno in reelno poslovali ter so računali na pošten »meščanski dobiček«, kakor se pravi. Ali polakomnili so se še večjih dobičkov, tako da bi moral vsak vagon dati že celo premoženje dobička. Videi sem primere, ko so računali do 30.000 Din pri vagonu, v mnenju, da jim tak dobiček sploh ne more uteči, in ponudbe do Din 6-50 za kg za mešan vagon. Zato so jabolka zadrževali doma, češ, saj bom imel še vedno čas, prodajati po teh sedanjih cenah.

Ali taki špekulanti so se jako uračunali, kajti niso mislili na to, da se bliža uvoz ameriških, kalifornijskih jabolok, kjer je moderno pakovanje na višku. Tudi letos je bila letina jabolok v Kaliforniji obilna, kakovost odlična, sortiranje in pakovanje na višku, eno jabolko kakor drugo povsem enako, niti za milimeter v premeru ni razlike. Aukcije v Hamburgu so že pričele pred tremi tedni, — in neverjetne so cene. Ako pomislimo, kje je Kalifornija, kje Hamburg in Dunaj, ako računamo prevoznine, avstrijsko carino 5 zl. kron za 100 kg (ali 9 šil.), dalje obojni davek na vrednost plus carina celih 9%, torej stroški velikanski, tedaj se moramo za glave prijemati, kako je mogoče, da stanejo ta divna jabolka na dunajskem veletrgu po — 60 grošev ali nekaj malo nad 5 dinarjev. Koliko pa more prejeti za blago ameriški farmer?

Naravno je, da so cene za naša jabolka nakrat silno padle in le malo je upanja, da se zopet popravijo. Ako se prvi naval amerikank ne poleže in cene tu ne napnejo, bo za nadaljnji izvoz naših jabolok slaba kupčija, — ali pa bo treba vse zaloge doma porabiti.

Letos so računali pri nas, da bi tudi v najboljšem primeru dala letina le 30% lanske. Torej veliko manj dela z obiranjem in pošiljanjem, a — veliko več denarja naj bi za to prejeli? Cene v Beogradu in drugih mestih, kjer se prodaja to blago res po neverjetnih cenah (ni tam prave konkurence, zlasti ne iz tujine)

zmešajo račune našim izvoznikom; ali pomnimo: kolikor izvozimo v tujino toliko pride denarja v državo, navijanje cen doma pa pomeni le: izkoriščanje domačinov.

Povsem ista pesem je z orehi. Koliko so kmetje za orehe prejeli, to veste doli najbolje, — tukaj vedo tudi vsi trgovci. Prve ponudbe so tudi bile temu primerne. Kmalu pa so začele deževati tiskane ponudbe z nemškim tekstom po 7 do 7-25 franco meja. Predno so dobili odgovor, so poskočili že na 8 do 8-50. In ponosno čakajo na trenutke, ko se bodo tuji kupci trgali za naše orehe po taki ceni.

Toda rumunski in bolgarski orehi so posebno na Dunaju v velikih količinah in so letos boljši in bolje so znani z orehi ravnati. Niso jih otresali prezgodaj, potem pa so jih pravilno posušili. Pri našem blagu pa se opaža, da je prevlačno, in da je do 20% slabih vmes. Pri jedrcih so naši do 25% za rumunskimi in bolgarskimi, — dočim so v ceni naši dražji. Da tu ne pride do zadovoljivih kupčij, je umevno.

Zadnje dni smo doživeli te-le izkušnje: Ko so bili izgledi za dovoljno dober izvoz, so cene pri nas takoj poskočile, — in sicer pri izvoznikih, ki so že imeli blago nakupljeno po starih cenah. Zdaj pa, ko so cene povsod padle, so naši izvozniki še vedno trdovratno pri neopravičeno visokih cenah. Po teh cenah ne bo kmalu kupčij.

V zadnjem času je kurs dinarja napram šilingu precej na slabšem, a naši izvozniki računajo še vedno po stari valuti. Ali čudo golemo: zdaj naši izvozniki ne izstavljajo cen več v dinarjih, marveč v šilingih po prejšnjem razmerju. Ali menijo, da avstrijski kupci ne znajo računati?

Pišem take reči, ker bi rad videl tudi pri nas že reelno računanje in ne naivno izkoriščanje položaja v domnevi, da ga poznajo prav samo naši izvozniki, tuji kupci pa ne, dočim je navadno narobe res. Kdor želi dobro našemu izvozu in s tem državi in narodu, mora želeči, da je izvoz zdrav in po dejanskih okoliščinah, ne pa po več ali manj dobro izračunanem apetitu naših spekulantov.

A. G.—k.

vodi solidarno sodelujejo in če se v ljudstvu vzbudi zaupanje v ček in nakazilno ali dispozicijsko pismo. — Hvalabogu se ta reč tudi pri nas že resno proučuje, zato upajmo, da se bo tudi uresničila v veliko olajšanje plačilnega prometa.

Ko še govori o inflaciji, ki jo odklanja, ker inflacija ne dvigne niti cen, kakor kaže azijo našega dinarja in primer Amerike. Ne inflacija, temveč normalizacija gospodarstva in reorganizacija gospodarstva nas more rešiti iz denarne krize.

Če se bo ustreglo tem glavnim pogojem, potem bodo vlagatelji zopet vlagali denar, ker pač hočejo imeti za svoj denar tudi obresti. Toda s pesimizmom se ne pride naprej in zato proč z vsakim neupravičenim pesimizmom, ki je slab svetovalec.

Adria prašek je boljši

IZPRIČEVALA O IZVORU ZA BLAGO, KI SE IZVAŽA V ITALIJO

Italijansko poslaništvo v Beogradu sporoča, da so izpričevala o izvoru javne listine, ki se po carinskih predpisih in po svoji veljavi ne morejo zamenjati s kopijami, ker se nanašajo na konkretna dejstva, zanjama z originalnim podpisom in pečatom pristojnih oblastev. Po trditvi italijanskega poslaništva se v praksi često dogaja, da predložijo naši izvozniki italijanskim carinskim oblastvom namesto originala prepise teh uverenj, ki večkrat ne nosijo niti označbe »duplikat«. Carinske oblasti v prvem primeru sploh ne morejo priznati polnoveljavnosti tega dokumenta, v drugem so pa primorane preiskovati, ali so dotične listine polnoveljavne ali ne. Po mnenju italijanskega poslaništva, bi se moglo tem težavam izogniti, ako bi se uverenja o izvoru izdajala samo v enem izvodu in da bi se uporabljali duplikati samo v primerih, ko se original izgubi. V vsakem primeru bi morali nositi ti duplikati naziv »duplikat« ter pripombo, da služijo samo za omenjeno svrhu, kakor tudi navedbo oblasti, ki je izdalo originalno izpričevalo. Na tak način bi se izognilo težavam v trgovinskem prometu med obema državama.

Adria prašek je boljši

KANADSKI NIKEL

V svojem govoru v Winnipegu, dne 20. novembra t. l., je izjavil Zimmermann, oxfordski profesor za mednarodne odnose, da je kanadski nikel ključ sedanjih političnih razmer v Evropi. Predlagal je, naj bi komisijska razorožitvena konferenca kontrolirala produkcijo kanadskega nikla. Rekel je med drugim: lahko bi rešili ves oborožitveni problem, če bi ravnali z niklom — najvažnejšo sirovino za oboroževanje — kakor z nevarnimi mamili in bi določili uvožno kvoto, potrebno za zakonito uporabo.

Sudburyjski nikelski rudnik je produciral v štirih mesecih od junija do septembra 1933 38.000.000 lb, to je za 8.000.000 lb več kakor vse leto 1932 (lb = 45-36 kg).

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Šeleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

REFORMA BREZPOSELNIH PODPOR V ANGLIJI

Angleška vlada je predložila parlamentu zakonski načrt o reformi podpiranja brezposelnih. Urad za zavarovanje v primeru brezposelnosti bo v bodoče podpiral samo one brezposelne delavce, ki so pri njem zavarovani. Podpora se bo dajala skozi 26 tednov, delavcem pa, ki so zavarovani 5 let, skozi vse leto. Brezposelni, ki nimajo še 18 let, bodo sprejeti v posebne vzgojne tečaje. Za kontrolo nad finančnim poslovanjem urada se ustanovi poseben odbor, ki bo predlagal ministrstvu potrebne spremembe. Dosedanji dolg urada državi znaša 115 milijonov funtov in se mora vrniti v 40 letih obnem s 3 in pol odstotnimi obrestmi. Ustanovi pa se še poseben urad za one brezposelne zavarovane delavce, ki so že popolnoma izkoristili podporo. V ta namen bodo prispevale občine 60%, država 40% vseh stroškov.

Po svetu

Unautemps in Boncour sta dala ob 15. letnici našega zedinjenja dopisniku »Politike« dve izjavi, v katerih povdarjata med drugim važnost našega zedinjenja za mir in zbliznanje narodov.

Ruždi bej se je na poti iz Beograda ustavil v Sofiji, kjer je sprejel novinarje. Izjavil je, da je nezaupljivost Bolgarske čisto neutemeljena, ker je v vseh balkanskih državah velika volja za sodelovanje z Bolgarsko. O reviziji mirovnihih pogodb pa ne more biti govora.

Dolg zagrebške občine se je od oktobra lanskega leta znižal od 216-6, na 189-5 milijonov dinarjev. V tem času je zagrebška občina plačala 18 milijonov rednih in 8-3 milijone zaostalih obresti in 18-9 milijonov dolžne glavnice.

Po terjatvenem sporazumu s Turčijo so jugoslovanske terjatve manjše za 17 milijonov Din, ki jih bo Jugoslavija plačala 7 milijonov v blagu, 10 pa v bonih.

Uredba o posredovalnem postopanju bo, kakor se poroča iz Beograda, še ta teden razveljavljena.

Bivši ban baron Rauch je umrl. Bil je ban za časa aneksijske krize in je bil organizator znanih veleizdajalniških procesov, ki so donesli Avstriji velikansko blamažo.

Nova tvornica kvasa je bila ustanovljena v Slavnskem Brodu. Špirita tvornica ne sme pridobivati.

Vlada Mušanova bo baje v kratkem odstopila, ker je vsled razkola med vladnimi zemljoradniki njeno stališče zelo omajano.

Upravno reformo nameravajo izvesti na Bolgarskem. Vsa država bi se razdelila v 3 velike upravne enote, ki bi imele po več okrajev.

Tudi Turčija bo ustanovila posebno ministrstvo za propagando. Ob bližnji rekonstrukciji vlade se to izvede.

Litvinov je prispel v Rim in se nastanil v sovjetskem poslaništvu. Sprejemni banket mu priredi ameriški veleposlanik, ker noče biti v Rimu kot gost italijanske vlade, kakor pravi Reuterjev dopisnik.

Rusko-angleška pogajanja se v kratkem obnove. Gre predvsem za sklenitev trgovinske pogodbe, za angleške koncesije zlatih rudnikov ob Leni in za zaščito angleških državljanov v Rusiji. Litvinov pride zaradi teh pogajanj v London.

Španski pravosodni minister je odstopil, ker ni hotela vlada sprejeti njegovega predloga, da se volitve razveljavijo in skliče stari parlament.

Gömbös je izjavil, da ne grozi nova vojna in da Madjarska ne bo izstopila iz Društva narodov.

Vodstvo madjarske narodno-socialistične stranke je prevzel knez Egon Hohenlohe, ki je osebni prijatelj Hitlerja.

30 milijonov slotov določa novi poljski proračun za gradnjo cest.

Za predsednika hirtenberške tvornice orožja je bil izvoljen bivši avstrijski vojni minister Vaugoin. Tvornica bo izplačala za l. 1932 10 odstotno dividendo.

General Ludendorff, nekdanji revolucionarni tovariš Hitlerja, je bil aretiran. Ludendorff je vsa zadnja leta strastno nastopal proti hitlerjevcem.

Dvojno zaslužkarstvo bo v Nemčiji dovoljeno, ker bi generalna prepoved povzročila več škoda ko koristi. Če gre za neupravičeno dvojno zaslužkarstvo je mogoče ugotoviti le od primera do primera.

Italija je ponudila Ameriki kot plačilo dne 15. decembra zapadlega obroka 1 mesto 2 milijonov dolarjev. Češkoslovaška se prične z Ameriko pogajati zaradi ureditve vojnih dolgov.

Sin Arnalda Mussolinija Vito je postal direktor lista »Popolo d'Italia«. Vito ima šele 21 let.

Japonska je predlagala U. S. A. direktna pogajanja o znižanju pomorskega oboroževanja.

Ostro akcijo proti komunistom je začela japonska vlada in je samo v zadnjem času aretirala nad 60.000 komunistov.

Kakor poroča »New York Herald« je bilo zadnji teden na novo v Ameriki zaposlenih 1 milijon delavcev in jih bo tekom zime vsled novih javnih del zaposlenih še 4 milijone.

Na Nizozemskem bodo znižali število goveje živine za 200.000 glav, da s tem zboljšajo ceno živine.

Washingtonska vlada je sklenila, da zgradi za razvoj civilnega letalstva 2000 novih letališč.

Kako ozdraviti naš denarni trg

Več brezgotovinskega prometa in več optimizma!

V »Združnem vestniku« je objavil ravnatelj Zveze slovenskih zadrug Fran Trček zelo prevdarnjen članek, ki brez ovinkov pove vzroke sedanje krize, pa tudi pot, ki vodi v ozdravljenje. V glavnem pravi:

Že dve leti trpimo za pomanjkanjem gotovine. Vsakdo je mislil, da bo to pomanjkanje trajalo le par mesecev, a traja že dve leti in bo trajalo morda še leta. Vendar pa ni kriza tako napredovala, kakor se toži, ker je upravljano premoženje manj nazadovalo, kakor pa je napredovalo v zadnjih treh letih pred krizo. Seveda je to tudi le nehotena posledica zamrzlih kreditov.

Napačno je govoriti, da niso denarni zavodi nič krivi. Tako so se brez jamstva, da bodo vloge še napredovale, izpreminjale kratkoročne vloge v dolgoročna posojila. Druga napaka je bila licitacija z obrestno mero. Zavodi so kar tekmovali, kdo bo z visokimi obrestmi pritegnil več vlog. Zato se je bilo tudi premalo rigorozno pri podeljevanju kreditov in marsikatero podjetje, ki danes v krizi poginja, ne bi bilo niti ustanovljeno. Licitacija vlagatelj za čim večjimi obrestmi je bila nadaljnji vzrok, da smo v krizi, da so denarni zavodi nelikvidni in da vlada do njih nezaupanje.

Iz bilane zadolžencev se vidi, da so bile previsoke obresti glavni vzrok, da so postali prezadolženi. Treba je zato povedati vlagateljem, da ne morejo dobiti višjih obresti kakor jih morejo dolžniki zaslužiti. Da je potrebno znižanje obresti, nam kaže primer tudi drugih držav, kjer znaša obrestna mera po 1 do 2%, v srednji Evropi po 3 do 4% in le na Balkanu po 5%. Treba je zato kredit poceniti, da se omogoči dolžnikom, da morejo boljše gospodariti in poleg obresti odplačevati tudi kapital. Likvidnost denarnih zavodov, še bolj pa njih varnost je odvisna od znižanja obrestne mere.

Nezaupanje vlagatelj izvirata tudi iz prepričanja, da marsikateri dolžnik ne bo mogel poravnati svojih obveznosti denarnemu

zavodu. Ti bi si morali zato medsebojno jamčiti ali z zavarovanjem vlog ali z zbiranjem sanacijskih skladov, kakor je na Češkem. Kreditne zadruge morajo tam 10% čistega dobička dati v sanacijski sklad, iz katerega se sanirajo zadruge. Izkušnja uči, da ljudje še vedno vlagajo denar v denarne zavode, če jih smatrajo za močne. Pri Poštni hranilnici in Drž. hipotekarni banki so narasle vloge za skoraj 1 milijardo. Za privlačnost vlog v zavode je torej treba te okrepiti, šele z vračanjem vlog pa bo tudi večja likvidnost denarnega trga.

In nato pravi ravnatelj Trček:

Več brezgotovinskega prometa!

Dovolj gotovine v prejšnjih letih na eni in premalo zaupanja in solidarnosti med denarnimi zavodi na drugi strani je vzrok, da pri nas še vedno ni dovolj razvito plačevanje in izravnavanje med dolžniki in upniki v obliki nakaznic, čekov in podobnih listin, ki celoma ali deloma nadomeščajo gotovino. S temi listinami se lahko izvrši velik del plačil, ne da bi bila potrebna gotovina. Zato v primeru »plačevanja«, prav za prav obračunavanja na tak način prvič zadostuje manj gotovega denarja, drugič pa se denar tudi poceni (zniža obrestna mera), ker ga je treba manj in je torej manjše povpraševanje po njem.

V inozemstvu, osobito na zapadu je obračunski plačilni promet zelo razvit. Temu se imajo mnogo zahvaliti, če tam nikoli ni take stiske za denar in če je obrestna mera veliko nižja kakor pri nas. V Ameriki n. pr. so že v normalnih časih vršili 95% plačil z nakaznicami (čeki) in le 5% v gotovini.

V ta namen je potrebna posebna organizacija (obračunski zavod), ki vrši izravnavo med vsemi denarnimi zavodi in med denarnimi zavodi in njihovimi komitenti in to s čeki ali z nakazilnimi pišmi. Slednja so boljša, ker imajo lahko neomejen obtočni rok. Seveda gre to le, če vsi za-

Denarstva

VLOGE V ČESKOSLOVAŠKIH DENARNIH ZAVODIH PADAJO

Od začetka leta so vloge v čl. bankah nazadovale za 610, v hranilnicah pa za 1270 milijonov Kč, skupno torej za 1880 milijonov, to je skoraj natančno toliko, za kolikor je bilo podpisano investicijskega posojila. Posojilo torej ni doseglo tega namena, da bi potegnilo denar iz nogavic. Mesto v zasebnih zavodih je sedaj denar v državni roki, zato pa ga primanjkuje zasebnim zavodom. Padanje vlog kažejo te številke:

Vloge so znašale koncem	v bankah v milijardah Kč	v hranilnicah v milijardah Kč
decembra 1932	10-75	21-82
marca 1933	10-55	21-50
junija 1933	10-16	20-95
septembra 1933	10-14	20-55

Črna prašek je boljši

Zelinska delniška hranilnica v Sv. Ivan Zelini bo vsled uredbe o izplačilu kmečkih dolgov, ker so njeni dolžniki skoraj izključno sami kmetovalci, obrestovala v bodoče le po 1-2 odstotka.

Niederösterreichische Eskomptgesellschaft in Wiener Bank Verein se bosta fuzionirala, kakor poročajo avstrijski listi.

Vse emisijske banke skandinavskih držav nameravajo znižati obrestno mero.

Velik priliv tujega kapitala se opaža v Avstriji. Bančni krogi cenijo ta priliv na 40 do 50 milijonov šilingov.

Vatikan izda svoj denar. Srebrni denar bo po 10 in 5 lir, niklasti pa po 2, eni po pol lire. Bakren denar bo pa po 5 in 10 centesimov. Bajke bodo izdani tudi zlatniki po 100 lir in sicer za vsoto 10 milijonov lir.

Večjo kontrolo nad bankami namerava zakonodajni svet Švice.

Švicarsko ljudsko banko, ki je morala vsled runa v l. 1931 in 1932 izplačati 420 milijonov švicarskih frankov in ki je vsled nadaljnjih dvigov v višini 70 milijonov postala nelikvidna, bo zdaj sanirala švicarska vlada. V ta namen ji bo posodila 100 milijonov švicarskih frankov. Švicarska ljudska banka je prišla v težavo vsled kreditov hotelski in urarski industriji.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo tiskovskega lista

Devizno tržišče

Tendence nestalna.

Vsled znatne rezerviranosti v deviznih kupcijah je močno nazadoval promet tekočega tedna, ki je komaj dosegel en milijon 413 tisoč dinarjev. V primeri s pretečenim tednom (Din 1,933.800-67) izkazuje tedenski promet padec za približno 520 tisoč dinarjev. Omenjeno nazadovanje je povzročilo na eni strani občutno zmanjšanje potrebe po klirinških devizah, na drugi strani pa dejstvo, da so bili v tem tednu samo štirje borzni sestanki, ker na državni praznik borza ni poslovala.

Gibanje deviznega prometa je bilo na posameznih borzih dnevih tekočega tedna naslednje:

Dne 27. novembra 1933	Din 428.926-42.
Dne 28. novembra 1933	Din 261.341-32.
Dne 29. novembra 1933	Din 266.982-31.
Dne 30. novembra 1933	Din 456.584-41.

Iz gornjih prometnih podatkov je razvidno, da je ponedeljkov in četrtekov borzni dan zaključil s skoro isto tolikšnim skupnim deviznim prometom 428-456 tisoč dinarjev, dočim je bil na vmesnih borzih sestankih doseženi za približno 200.000 Din manjši dnevni promet. Nalik prejšnjemu tednu so tudi na vseh borzih sestankih tega tedna prevladovali zaključki v devizah Dunaj in Din.

Glede četrtekovega deviz. prometa ze treba pripomniti, da znaša faktično samo Din 369.748-84, ker odpade znesek Din 86.835-57 na valute in sicer avstrijske efektivne šilinge, ki so bili navedenega dne prodani, oziroma kupljeni na tukajšnji borzi po tečaju Din 8-70.

Skupni devizni promet v mesecu novembru znaša 8.768 tisoč dinarjev, napram 6.716 tisoč dinarjev v preteklem letu; porast znaša torej okroglo dva milijona 50 tisoč dinarjev. Če pa primerjamo doseženi devizni promet v novembru 1933. s prometom v oktobru t. l. (Din 12.019.610-93), tedaj vidimo, da znaša padec celo nad tri in četrt milijona dinarjev ali več ko eno četrtino.

Narodna banka je intervenirala v običajnem obsegu in dala na razpolago Curiha za 63 tisoč dinarjev, Londona pa za 97 tisoč dinarjev. Na zaključke perfekturane v privatnem blagu odpade le 189 tisoč dinarjev in od teh zopet na zaključke v devizi Newyork 162 tisoč dinarjev, ostalo pa na devize Trst, Amsterdam, Berlin in Bruselj.

Devizna tečajnica tekočega tedna očituje mestoma znatnejše tečajno valovanje Newyorka in Amsterdama, deloma tudi Londona, ki se je od 27. do 30. novembra t. l. okrepil za 0-67 točk, kakor nam predočuje nastopna tečajna razpredelnica:

DEVIZE	Dne 27. nov. 1933	Dne 30. nov. 1933
Amsterdam	2307-07	2318-43
Berlin	1363-19	1373-99
Bruselj	797-46	801-40
Curih	1108-35	1113-85
London	187-97	189-57
Newyork	3597-16	3625-42
Pariz	223-88	225-
Praga	169-84	170-70
Trst	301-01	303-41

Curih je ostal nespremenjen, Berlin je pa v tem času porasel za 1-39 poena, medtem ko je Bruselj nasprotno oslabil za 1-94 točke.

Avstrijski šilingi so bili trgovani po tečaju Din 9-20 dne 27. novembra, od torika dalje pa po Din 9-15. Skupni promet v privatnem kliringu je v tem tednu dosegel le 476 tisoč dinarjev napram 811 tisoč Din v preteklem tednu in prav tako je razmerje glede prometa v dinarski devizi nabavljeno potom avstrijskega privatnega kliranga (502 tisoč Din proti 794 tisoč Din v zadnjem tednu). V bonih grške narodne banke tokrat ni bilo niti prometa niti notie.

Efektivno tržišče

Tendence je ostala v državnih papirjih nespremenjena stalna, dočim je notirala Vojna škoda na prvih treh borzih sestankih tekočega tedna ob nespremenjenih tečajih Din 265- v povpraševanju in Din 270- v ponudbi, na včerajšnjem borznem sestanku pa okrepila svoj denarni in blagovni tečaj za 18 točk.

Brez notic so ostale v tekočem borznem tednu Beglučke obveznice in nalik minulemu tednu tudi industrijske in bančne vrednote. Zaključkov ni bilo.

Lesno tržišče

Tendence mlačna, povpraševanje nespremenjeno živahno.

Kljub živahnejšemu povpraševanju v zadnjem času, zlasti po tesanem lesu, moramo povdariti, da se cene nikakor niso dvignile, pač pa kljub ugodni situaciji — celo za malenkost popustile in sicer nekoliko radi zimske seziye, pretežno pa radi finančne krize. Baš vsled tega pričakujejo lesni eksporterji z največjim zanimanjem rezultate, ki jih bodo prinesle internacionalne konference, osobito dunajske konference, katera se momentano vrši, radi reguliranja izvoza jugoslovanskega in avstrijskega lesa v Italijo. Bajke se pripravljajo tudi pri nas tozadevni predpisi, kar se tiče reguliranja našega izvoza in upamo, da pridejo ti predpisi že kmalu v veljavo.

Splošna situacija se na lesnem tržišču ni spremenila. Nad vse slabo vpliva na našo produkcijo zelo slabo vreme. Blago se le z največjimi težavami izvaža iz gozdov na žage, o kakem sušenju blaga pa sploh ni govora. Vsled vremenskih neprilik — kot omenjeno — naša produkcija zelo trpi in nazaduje.

Povpraševanje:

200 m³ hrastovih podnic v običajnih merah, paralelno, ostrorobo obrobjeno, zdravo, brez velikih grč. Nekaj malih zdravih grč se tolerira. Brez gnilih grč, brez beljave, brez oblice, brez črva in razpok. Obvezno ponudbo je staviti do 20. decembra t. l. za m³ franko vagon Sušakpristanišče, Reka in franko vagon Postojna.

Deske smreka-jelka, III., 18 mm, deske smreka-jelka, III., 38 mm, podmera 28 mm.

Bukovi plohi, neobrobjeni, surovi, monte, 27 mm.

Bukove kratice, parjene, I., II., 27, 33 in 35 mm.

Bukovi plohi, parjeni, 27-100 mm.

Bukovi hlodi, I.

50 m³ neobrobjene, surove, suhe bukovine I., II., III., 27 mm od 2 m dolžine naprej; 20 m³, I., II., 40 in 50 mm debeline od 2 m naprej; večje količine jelovega lesa III. vrste, dimenzija 18 in 24 mm.

Madrieri: 150 m³.

Foderine, 100 m³, I./II., 4 m dolžine.

Smreka (komisijska), 40 m³, I./II.

Smreka-jelka, III., 4 m dolžine, 18-48 mm debeline; podmere, III., 4 m dolžine, 28 mm debeline; kratice 1-50-3-50 m dolžine, 13, 18, 24 mm debeline; morali, 4 m dolžine, 3-50 x 7, 8 x 8, 4 x 4 cm.

3 vagoni orehovitih plohov, I./II., suhih, od 27 do 100 mm (120 mm) debeline.

Orehovi, surovi, neobrobjeni plohi, osušeno blago, 40-100, od 18 cm širine naprej.

Več vagonov neobrobjenih javorjevih plohov (beli javor), I., brez grč in napak, z ravnimi vlakni. Dolžina 2-20-2-70 m, 14 cm širine naprej, 27 do 70 mm debeline.

1 vagon smrekovitih letvic, 24/38 in 24/48 mm, 4 m dolžine, nekaj se tolerira 2-50 do 3-50 m. Zdravo, merkantilno blago, suho. — Ceno staviti franko vagon Postojna.

Več vagonov obrobjene bukovine I., debeline 27 do 70 mm, dolžine 2-20 do 2-70 m, širina 14 cm naprej.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Izvoz fižola in drugega sočivja v Nemško Avstrijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami na tvrdko Felix Mickl, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 25.

Naš prvi domači izdelek

Mednarodni borzni indeks

Položaj na mednarodnih velikih borzah se je v preteklem tednu nekoliko zboljšal, kakor kažejo te številke:

Koncem	4. 11.	11. 11.	18. 11.	25. 11.
1927 = 100%		1933		
London	72-2	73-2	70-6	70-1
Pariz	60-5	59-6	59-5	61-3
Berlin	25-1	25-3	26-7	28-0
Praga	55-5	54-8	54-5	54-3
Dunaj	28-2	28-2	27-5	28-2
Bruselj	28-3	27-3	26-5	27-6
Amsterdam	31-6	31-0	30-7	32-5
Curih	43-5	42-4	42-8	43-6
Stockholm	11-2	10-7	10-3	10-7
New York	56-1	57-1	59-4	59-4

Na podlagi tečajev na desetih svetovnih borzah izračunani indeks se je v preteklem tednu dvignil od 40-8 na 41-6%.

Zunanja trgovina

Da se poveča izvoz, bodo v Avstriji povrnili izvoznikom prometni davek za izvoženo blago, ki bo tudi oproščeno vseh socialnih bremen.

Posebna nemška delegacija pride v Prago, kjer prične pogajanja za sklenitev carinske in trgovinske pogodbe.

Podpisan je bil poljsko-nemški sporazum o izvozu rži. Nemški minister Darré je pri tej priliki izjavil, da skuša Nemčija po trgovinskih sporazumih priti tudi do političnega zblizanja z drugimi državami.

Českomoravské-Kolben Daněk, d. d. bo vsled nazadovanja prodaje avtomobilov znova reducirala svoje obrate ter ustavila med drugim obratovanje v svojih drugi tvornici lokomotiv ter v svojih delavnicah v Blanskem. Do konca leta bo vsled tega odpuščenih 300 uradnikov in 1200 delavcev.

Cene pšenice so padle v Budapešti v zadnjih 6 mesecih za 45%, cene svinj pa za 20%.

Madjarska bo uvozila iz Egipta 7000 bal surovega bombaža proti kompenzaciji enakovrednega izvoza strojev, industrijskih in agrarnih proizvodov.

Izvoz piva iz Nemčije v Ameriko silno pada. Dočim je znašal izvoz v juniju 6.800 hl in v juliju 6.340, je znašal v avgustu le še 1329, v septembru pa 1050 hl. Vzrok je v obnovi ameriške pivovarniške industrije in v prohibitivni carini na pivo.

Avstralska žetev pšenice bo letos po uradni oceni dala 180 milijonov bušljev. Lani je dala 212-40 milijonov.

Carinski dohodki Italije so znašali v 3. četrtletju 444 milijonov lir napram 424 milijonom v istem času lani.

Poljska zunanja trgovina je bila v oktobru pasivna za 13 milijonov zlotov. Uvoz je znašal 104 milijone, izvoz pa 91 milijonov.

Število v tvornicah zaposlenih delavcev je na Madjarskem padlo od l. 1929 pa do danes od 244.000 na 177.000 delavcev.

Brzjavi:
Krispercoloniale Ljubljana
telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Veleprazarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna pošteba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

CEDIRANE TERJATVE IN POTRDILO O PLAČANIH DAVKIH

Finančni minister je izdal to pojasnilo: Če prevzemnik dela ali dobavitelj svoje terjatve cedira — prenese na drugo pravno ali fizično osebo — se mora zahtevati potrdilo o plačanih davkih tudi od prevzemnika-dobavitelja in od osebe, kateri je terjatve cedirana.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domači izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Trgovinsko prometni položaj v Trstu

Odkar je prenehala aktualnost vprašanja o novih trgovinskih zvezah Trsta z Avstrijo in Madjarsko, so prenehali v tržaških listih tudi nad vse številni članki s statističnimi podatki, kako povečati promet v tržaški luki. Vendar pa so trgovinsko-industrijski krogi še vedno pazno zasledovali razvoj politično gospodarskih kombinacij v srednji Evropi in v listih omenjali vsak, tudi najmanjši dogodek, ki bi mogel ugodno vplivati na tržaški promet.

Tako se je pojavil v zadnjem času nov predlog, kako dvigniti promet v tržaški luki. Po tem predlogu naj bi se vse blago iz francoskih kolonij, ki je namenjeno za sred. Evropo, pošiljalo skozi tržaško pristanišče. Predlog so utemeljevali s tem, da je pot iz Bordeauxa skozi Nemčijo in pot iz Marseillea skozi Švico mnogo predolga in zato mnogo dražja ko pot iz Trsta v namembne srednje evropske kraje. Vsa trgovina francoskih kolonij s Češkoslovaško, Madjarsko, Avstrijo in Jugoslavijo naj bi se vršila s posredovanjem Trsta.

Ta predlog pa je propadel in sicer zaradi političnih razlogov, ker pač ni med Italijo in Francijo onega soglasja, da bi Francozi na ljubo Trsta gospodarsko škodovali svojim pristaniščem in uničili trgovino s kolonialnim blagom, ki je sedaj v rokah francoskih trgovcev.

Pred kratkim je bil v Opatiji kongres hotelirjev. Na kongresu je govoril neki hotelir o znanih vzrokih, vsled katerih je nazadoval Trst, ki ni več središče tujkega in paroplovnega prometa. Vsled tega kongresa so se tržaški listi na široko razpi-

sali o vzrokih nazadovanja tržaške luke in se pritoževali, da italijanska vlada premo upošteva življenjske interese Trsta. Vse železniški promet se ureja na škodo Trsta in dopušča se, da izgublja Trst svoje zveze z Levanto in da prevzemajo njegovo mesto Benetke in druga italijanska mesta. Tako je izgubil Trst več direktnih prog z Egiptom, Carigradom in Daljnim Vzhodom. Na teh progah vozijo parniki iz Genove, Benetk in drugih mest. Parniki pa, ki odhajajo iz Trsta, morajo pristati v tako mnogih italijanskih mestih, zlasti pa v Benetkah in na Reki, da je Trst popolnoma izgubil svoj pomen kot centralno izhodno pristanišče.

Zastoj v prometu se zlasti opaža v tržaškem brodarstvu, ki je po zadnjem izkazu nazadovalo v primeru z lanskim septembrom za 193.474 meterskih stotov. Samo dovoz premoga iz Anglije je v zadnjem času nekoliko večji, kar razlagajo s tem, da so bile zaloge tržaških industrij in onih v Tržiču popolnoma izčrpane in da so jih sedaj dopolnili.

Promet z Levanto pa stalno pada zlasti vsled močne nemške konkurence. Nemci prevvažajo na svojih ladjah blago v Hamburg in potem v namembne postaje srednje Evrope ceneje, kakor pa velja samo prevoz iz Levante v Trst. Vsled tega je izgubil Trst ves tranzit v sadju in tobaku. Ladje, ki prihajajo iz Levante v Trst, so navadno le malo natovorjene, dočim odhajajo ladje iz Levante v Hamburg vedno polno natovorjene. Ni izključeno, da bo nemška konkurenca polagoma Trst popolnoma izrinila iz Levante.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Zakup zemljišča na postaji Čačak za zgradbo kioska za prodajo monopolnih predmetov se odda potom ofertne licitacije dne 16. decembra pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 16. decembra bo pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 3 gasilskih črpalk. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Zgradbo paviljona odda potom ofertne licitacije dne 20. decembra t. l. Komanda granične trupe v Skoplju. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri inženjerskem oddelku te komande.)

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe o dobavi 5000 kg ricinovega olja.

Zakup restavracije na postaji Čačak se odda potom ofertne licitacije dne 21. decembra pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. decembra ponudbe o dobavi okovja za vrata in okna; do 14. decembra o dobavi 100 kg cinkovega belila, 250 kilogramov raznih barv, 5 kg politurnega laka, 10 kg modre galice, 150 steklenic sidola, 100 kg kolofonije, 100 kg sadre,

2000 kg navadnih žebeljev, 45 zavitkov podkovskih žebeljev, 10 kg žebeljev za tapetnike, 600 kg železne žice, 400 kosov smirkovega platna, 50 kg ključavnic, 200 ključev, 200 spojok, 50 lesenih meril itd.

ALBANSKO POLJEDELSTVO

Pred kratkim je bila ustanovljena v Karču prva poljedelska zadruga. Vlada ji je dala 80.000 zl. fr. iz fonda agrarne banke in obljubila podporo 25 zl. centov za vsak kvintal izvoženega žita. Namen zadruge je, nakupiti agrarne potrebščine, seme in živino za zboljšanje domačih pasem, priprava in prodaja agrarnih produktov, izboljšanje semena in pridobivanje kredita za člane.

Dne 26. julija je bil končan kanal v Krasniku v sev. vzh. Albaniji. Dolg je 15 kilometrov in bo namakal 2.400 ha polja in tako zavaroval 200 družin (2.600 oseb) pred posledicami suše. Podjetje je zamisel in delo domačinov, ki jih je podprla vlada z 80.000 zl. fr.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1934,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obratovan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnične in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne doleže za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brestov živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznaka predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku tiskarni J. Blasnika nasl. d. d. v Ljubljani.

Trzna poročila

ZAGREBSKI TEDENSKI SEJEM

Kljub slabemu vremenu je bil dogon na zadnjem tedenskem sejmu v Zagrebu mnogo večji, ko na predzadnjem. Kupčija pa je bila mnogo manj živahna. Le za pitane svinje je bilo iz Slovenije precejšnje povpraševanje in je zato njih cena narasla za 75 par. Cena telet je padla za en dinar. Za konje je bilo živahno povpraševanje iz Dunaja, toda samo za klavne konje.

Dogon živine: 19 bikov, 642 krav, 112 junic, 206 volov, 69 juncev, 115 telet, 1 bivol, 443 konj in žrebcev, 692 svinj in 236 puskov.

Cene: bikji po 3-50—3-70, krave za mesarje po 2-75—3-25, junice za mesarje po 3-25—4, voli I. vrste po 4-25—4-75. II. vrste po 3-50—4, bosanski po 2-75—3-25, junci po 3-25—3-75, pitane svinje po 8—9, nepitane po 6-25—6-75 za kg žive teže, puskji po 80—130 rep, konji po 3.500 do 7.000 par, žrebeta po 1.200—1.500 žival, konji za klanje po 1—1-50 za kg žive teže, sremske zaklane svinje po 10, živa teleta po 6 do 7, zaklana po 8-50—9 in ovce po 6—7 Din za kg.

Cene deželnih pridelkov: detelja po 50 do 60, otava po 50 do 60, seno po 35 do 45, slama za krmo po 30 do 35, slama za stelo po 30 Din za sto kil. Krompir po 0-60 do 0-75, zelje po 0-30 do 0-50 in repa po 0-25 do 0-30 za kg.

DUNAJSKI TRG

Na goveji trg z dne 27. novembra je bilo postavljenih 1869 glav goveje živine in sicer 760 volov, 359 bikov in 750 krav. Iz Jugoslavije je bilo 73 volov, 46 bikov in 5 krav. — Cene so bile te: fabrični voli I. vrste po 1-40—1-53, navadni I. vrste po 1-20—1-30, II. po 1-05—1-15, III. po 0-90 do 1 šiling; bikji po 1—1-15, krave po 0-85 do 1—, mršava živina po 0-60—0-85 šilingov za kg žive cene.

Tendence: Ob slabem prometu so se prima volji pocenili za 3 groše, srednja in slabši po 5—8, bikji in mršava živina pa za 3—5 grošev pri kg.

Na svinjski trg z dne 28. novembra je bilo postavljenih 4765 špeharjev in 7831 pršutarjev. Iz Jugoslavije je bilo 1917 špeharjev in 24 pršutarjev. Cene so bile te: Mangalica I. vrste po 1-34—1-36, II. vrste po 1-32—1-34, jugoslovanska križana po 1-37—1-42, srednje po 1-33—1-35, slabše vrste po 1-30—1-32; stare in mršave po 1-25—1-30; pršutarji: lahki po 1-30—1-50, težki po 1-15—1-35, križani po 1-35—1-45 šilingov za kg žive teže.

Tendence: Ob slabem prometu so se pocenile madjarske svinje za 2, drugi špeharji za 3—5 grošev, pršutarji dobre kvalitete za 3—5, slabše vrste za 8 grošev pri kilogramu. — (Poročilo tvrdke Predovič in drug, Dunaj III, St. Marx.)

Program ljubljanske radio postaje

Nedelja, dne 3. decembra: 7-45: Namen letošnjih kmetijskih predavanj v radiu (inž. Zidanšek Josip) — 8-15: Poročila — 8-30: Gimnastika (Pustišek Ivko) — 9-00: Naši izseljenci (p. K. Zakrajšek) — 9-30: Religiozna reproducirana glasba — 10-00: Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič, vmes vokalni soli — 11-15: Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 12-00: Čas, operetni in šlagarski venčki v reproducirani glasbi — 16-00: Važna vprašanja iz pridelovanja krompirja (ing. Sadar Vinko) — 16-30: Izseljenška nedelja: petje; deklamacije in igra v treh dejanjih: »Za srečo v nesrečo« (P. Zakrajšek) — 17-30: Reproducirana lahka narodna glasba — 20-00: Radio orkester (lahka glasba) — 20-30: Samospevi ge. Josipine Sivec — 21-00: Slovenske narodne v tercetu (sestre Sitar) — 21-30: Čas, poročila — 21-50: Radiojazz.

Ponedeljek, dne 4. decembra: 12-15: Reproduciran instrum. koncert (Serenade) — 12-45: Poročila — 13-00: Čas, reproduciran vokalni koncert (ruske pesmi) — 18-00: Gospodinska ura: Dobro pecivo za Miklavža in Božič (ga. Svetelova) — 18-30: O univerzitetni knjižnici (akad. Novak) — 19-00: Reprodukcijska Straussovih valčkov 19-30: Pojdimo na naš jug (dr. Oblak) — 20-00: Reproducirana češka plesna glasba — 20-30: Prenos opere iz Beograda. V odmoru: čas in poročila.

Torek, dne 5. decembra: 11-00: Šolska ura: Pravljičice (ga. Minka Kusova) — 12-15: Reproduciran vokalni koncert (naši operni pevci) — 12-45: Poročila — 13-00: Čas, reproducirana Čajkovskega suite »Nussknacker« — 18-00: Otroški kotiček (Marija Kusova) — 18-30: Po naših dolih in planinah (plošče) — 19-00: Francoščina (prof. Prezelj) — 19-30: Moja pot po Norveški (dr. Škerlj) — 20-00: Glasbeno oblikoslovje dr. Dolnar) — 20-30: Prizori iz narave, izvaja Radio orkester — 21-30: Čas, poročila — 21-50: Vokalni koncert gđ. Mire Gnušove — 22-30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Nedelja, dne 3. decembra ob 15: Sveta Ivana. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Robinzon ne sme umreti. Izven. Znižane cene.

Opera, začetek ob 20.

Nedelja, dne 3. decembra, ob 15.: Havajska roža. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Pikova dama. Gostuje tenorist Peter Rajčev. Izven.

Dobava-prodaja

Pile v nasekovanje in popravilo se oddajo potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 5. decembra pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Gradbeni oddelak Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. decembra ponudbe o dobavi 85 m³ lesa, 50 kg motvoza, 500 m vrvice za zavese in 100 kg jeklene pocinkane žice. — (Pogoji pri oddelku.)

Dobava smučarskih čevljev. Dne 9. decembra bo pri Upravi III. oddelka Zavoda za čezrudo vojne odeče v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo 7000 parov planinsko-smučarskih čevljev. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.)

Dne 14. decembra bo pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustmena licitacija za dobavo 30.000 kg svinjske masti. —

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIFARNA
vseh vrst no fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

„Slavija“ Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospodsk. ulica 12, telefon št. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split